

NƯỚC MỸ GIỮA HAI CUỘC CHIẾN TRANH THẾ GIỚI (1918-1939)

1. Tóm tắt lý thuyết

1.1. Nước Mỹ trong những năm 1918 – 1929

1.1.1. Tình hình kinh tế

- Chiến tranh thế giới thứ nhất đã đem đến cho nước Mỹ những “cơ hội vàng” cùng với đó là việc cải tiến kĩ thuật trong sản xuất

⇒ Trong suốt thập niên 20 của thế kỉ XX, kinh tế Mỹ bước vào thời kì phát triển phồn vinh.

- Biểu hiện của sự phát triển:

+ Kinh tế tăng trưởng nhanh, mạnh mẽ:

- 1923 – 1929, sản lượng công nghiệp tăng 69%.
- Năm 1929 Mỹ chiếm 48% sản lượng công nghiệp thế giới. Vượt qua sản lượng công nghiệp của 5 cường quốc, công nghiệp Anh, Pháp, Đức, Italia, Nhật Bản cộng lại.

+ Đi đầu thế giới trong nhiều lĩnh vực: sản xuất ô tô, thép, dầu lửa, ô tô, ...

- Năm 1919 Mỹ có trên 7 triệu ô tô, đến năm 1924 là 24 triệu chiếc.
- Mỹ sản xuất 57% máy móc, 49% gang, 51% thép và 70% dầu hỏa của thế giới.

Hình 1: Bãi đỗ ô tô ở Niu-ooc năm 1928

+ Về tài chính: Mỹ đã trở thành chủ nợ của thế giới. Năm 1929 Mỹ nắm trong tay 60% số vàng dự trữ của thế giới...

- Hạn chế:

+ Nhiều ngành sản xuất chỉ sử dụng 60 đến 80% công suất, vì vậy nạn thất nghiệp xảy ra.

+ Sản xuất ồ ạt, chạy đua theo lợi nhuận, không có kế hoạch dài hạn cho sự cân đối giữa sản xuất và tiêu dùng.

1.1.2. Tình hình chính trị, xã hội

- Chính phủ của Đảng Cộng hòa thi hành các chính sách:

+ củng cố chính quyền của giai cấp tư sản.

+ Ngăn chặn phong trào đấu tranh của công nhân.

+ Đàn áp những người có tư tưởng tiến bộ trong phong trào công nhân.

- Đời sống của các tầng lớp nhân dân lao động ngày càng khổ cực \Rightarrow phong trào đấu tranh của nhân dân lao động diễn ra sôi nổi.

- Tháng 5/1921, Đảng Cộng sản Mỹ ra đời, đánh dấu bước phát triển mới của phong trào công nhân Mỹ.

1.2. Nước Mỹ trong những năm (1929-1939)

1.2.1. Cuộc khủng hoảng kinh tế (1929 - 1933) ở Mỹ

- Nguyên nhân: do sản xuất ồ ạt, chạy theo lợi nhuận, cung vượt quá xa cầu, khủng hoảng kinh tế thừa, bắt đầu từ trong lĩnh vực tài chính ngân hàng. Ngày 29/10/1929, giá cổ phiếu sụt xuống 80%. Hàng triệu người đã mất sạch số tiền mà họ tiết kiệm cả đời.

- Tác động:

+ Nhà máy đóng cửa, hàng ngàn ngân hàng theo nhau phá sản.

+ Hàng triệu người thất nghiệp

+ Nhà nước không thu được thuế.

+ Công chức, GV không được trả lương.

+ Khủng hoảng phá huỷ nghiêm trọng các ngành công nghiệp, nông nghiệp và thương nghiệp của nước Mỹ gây nên hậu quả vô cùng nghiêm trọng.

- Hậu quả:

+ Năm 1932 sản lượng công nghiệp còn 53,8% (so với 1929).

+ 11,5 vạn công ty thương nghiệp, 58 công ty đường sắt bị phá sản.

+ 10 vạn ngân hàng đóng cửa, 75% dân trại bị phá sản, hàng chục triệu người thất nghiệp

1.2.2. Chính sách mới của Tổng thống Ru-đơ-ven cuối 1932

- Cuối năm 1932 Ru-đơ-ven đã thực hiện một hệ thống các chính sách biện pháp của nhà nước trên các lĩnh vực kinh tế - tài chính và chính trị - xã hội được gọi chung là Chính sách mới.

Hình 2: Tổng thống Ru-đơ-ven công bố Chính sách mới qua đài phát thanh

- Nội dung

+ Giải quyết nạn thất nghiệp

+ Thông qua các đạo luật: Ngân hàng, phục hưng công nghiệp, trong các đạo luật đó - đạo luật phục hưng công nghiệp là quan trọng nhất. Đạo luật này quy định việc tổ chức lại sản xuất công nghiệp theo những hợp đồng chặt chẽ về sản phẩm và thị trường tiêu thụ, quy định việc công nhân có quyền thương lượng với chủ đề mức lương và chế độ làm việc.

+ Điều chỉnh nông nghiệp: nâng cao giá nông sản, giảm bớt nông phẩm thừa, cho vay dài hạn đối với dân trại...

=> Nhà nước can thiệp tích cực vào nền kinh tế, dùng sức mạnh, biện pháp để điều tiết kinh tế, giải quyết các vấn đề kinh tế chính trị, xã hội.

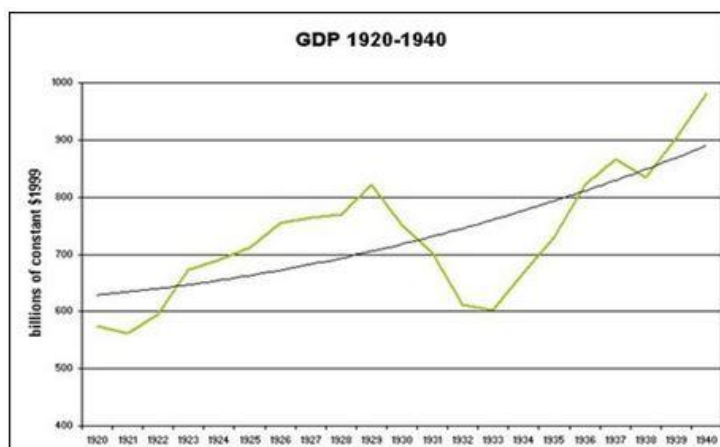
- Kết quả:

+ Giải quyết việc làm cho người thất nghiệp, xoa dịu mâu thuẫn xã hội.

+ Khôi phục được sản xuất.

+ Thu nhập quốc dân tăng liên tục từ sau 1933.

+ Duy trì chế độ dân chủ tư sản.

Hình 3: Biểu đồ GDP của Mỹ từ 1920-1940

- Chính sách ngoại giao

+ Thực hiện chính sách “láng giềng thân thiện”

+ Tháng 11/1933 chính thức công nhận và đặt quan hệ ngoại giao với Liên Xô.

+ Trung lập với các xung đột quân sự ngoài châu Âu.

=> Góp phần khuyến khích chủ nghĩa phát xít tự do hành động, gây ra cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai.

2. Luyện tập

Câu 1: Vì sao thu nhập quốc dân của Mỹ lại phục hồi và phát triển từ năm 1934?

Gợi ý trả lời

- Chính phủ Ru-dơ-ven can thiệp vào điều tiết nền kinh tế và thực hiện Chính sách mới.

- Chính sách mới đã:

+ Giải quyết được những khó khăn trước mắt của nước Mỹ như nạn thất nghiệp.

+ Xoa dịu mâu thuẫn trong xã hội

+ Khắc phục được các nguyên nhân dẫn đến khủng hoảng - vai trò điều tiết của nhà nước đối với nền kinh tế.

Câu 2: Vì sao kinh tế Mỹ phát triển mạnh trong thập niên 20 của thế kỉ XX?

Gợi ý trả lời

Trong những năm 20 của thế kỉ XX Mỹ bước vào thời kì phồn vinh, là nước giàu nhất thế giới Nguyên nhân:

- Thu được nhiều lợi nhuận do buôn bán vũ khí trong chiến tranh
- Không bị chiến tranh tàn phá
- Là nước thắng trận, trở thành chủ nợ của Châu Âu
- Sớm áp dụng khoa học-kĩ thuật vào trong sản xuất
- Biết sử dụng phương pháp quản lí sản xuất tiên tiến, mở rộng qui mô và chuyên môn hoá trong sản xuất

Câu 3: Cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới (1929- 1933) để lại hậu quả như thế nào đối với nước Mỹ?

Gợi ý trả lời

Hậu quả của cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới (1929- 1933) đối với nước Mỹ rất nghiêm trọng:

- Kinh tế: Ảnh hưởng nghiêm trọng các ngành sản xuất công nông và thương nghiệp
- + Sản lượng công nghiệp chỉ còn 53,8% so với năm 1929
- + 40% tổng số ngân hàng phải đóng cửa (10 vạn)
- + 11,5 công ti thương nghiệp, 58 công ti đường sắt bị phá sản
- Chính trị- xã hội:
- + Nạn thất nghiệp, nghèo đói tràn lan, đời sống xã hội gặp nhiều khó khăn
- + Phong trào đấu tranh của các tầng lớp nhân dân lan rộng toàn nước Mỹ

3. Kết luận

Bài học tóm tắt tình hình nước Mỹ với nhiều biến động trong giai đoạn giữa hai cuộc chiến tranh thế giới.